

Fiberkabel till Herrestads kyrka

L2009:9564 och L2022:9130

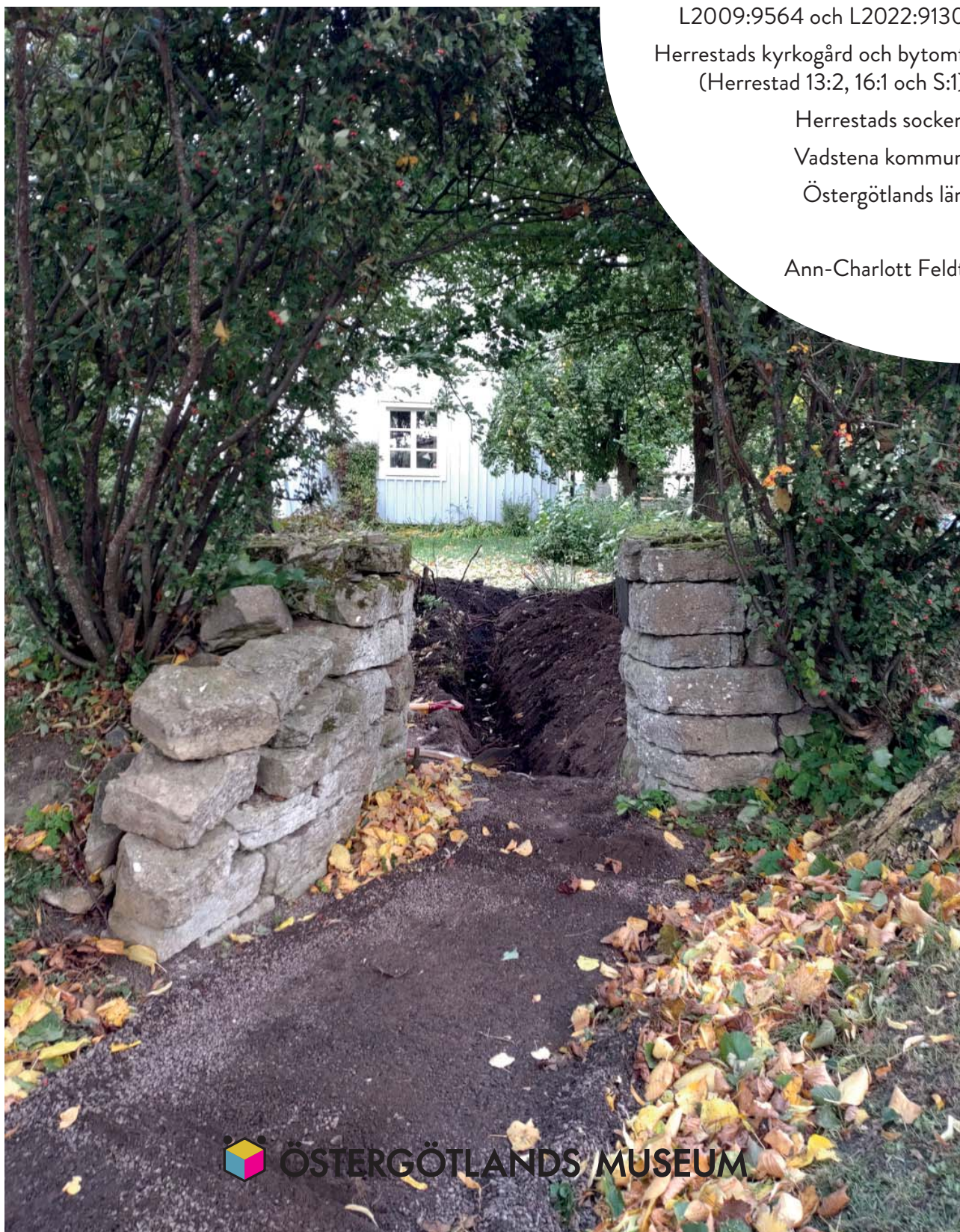
Herrestads kyrkogård och bytomt
(Herrestad 13:2, 16:1 och S:1)

Herrestads socken

Vadstena kommun

Östergötlands län

Ann-Charlott Feldt

Tekniska och administrativa uppgifter

Område	Herrestads kyrkogård och bytomt
Fastigheter	Herrestad 13:2, 16:1 och S:1
Socken	Herrestad
Kommun	Vadstena
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	L2009:9564, L2022:9130
Digitala fastighetskartans blad	64E 7i SO
Koordinatsystem	SWEREF 99TM
Mätteknik	RTK-GPS
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av arkeologisk kontroll
Lst dnr	431-2770-2022
Lst handläggare	Maria Sjöquist
ÖM dnr	0173/22
ÖM projektnr	002056
KMR Uppdragsnummer	202201259
Uppdragsgivare	Länsstyrelsen Östergötland
Kostnadsansvarig	VÖKBY bredband AB, Vadstena kommun
Projektledare	Ann-Charlott Feldt
Biträdande projektledare	-
Personal	-
Rapportansvarig	Ann-Charlott Feldt
Fältarbete	2022-10-06
Undersökt sträcka	Ca 81 löpmetrar
Foto	Ja
Fynd	Ja. ÖM C4807. Fynden förvaras på och fyndfördelas till Östergötlands museum.
Analys	Murbruksjämförelse
ÖM Intrasis nr	-
Grafik	Ann-Charlott Feldt
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.
Upphovsrätt: om inget annat anges gäller Creative Commons licens CC BY.
Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se>

Fiberkabel till Herrestads kyrka

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.....	4
Herrestads by.....	4
Herrestads kyrka och kyrkogård.....	4
Tidigkristna gravmonument	4
Tidigare arkeologiska undersökningar.....	6
Syfte och frågeställningar.....	6
Metod och dokumentation.....	7
Resultat och tolkning.....	7
Schakt 1.....	7
Schakt 2.....	7
Genom bogårdsmuren.....	9
Schakt 3.....	9
Fyndmaterialen	10
Registrering av bytomten i Fornreg.....	10
Sammanfattande kommentarer.....	11
Referenser	12
Bilaga 1. Fyndlista.....	13
Bilaga 2. Schakttabell.....	13

Omslagsbild: En del av schaktet på bytomten sett från kyrkogården i söder. Bilden är tagen innan schaktsträckningen på kyrkogården öppnades upp. Foto Ann-Charlott Feldt, Östergötlands museum.

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM
ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

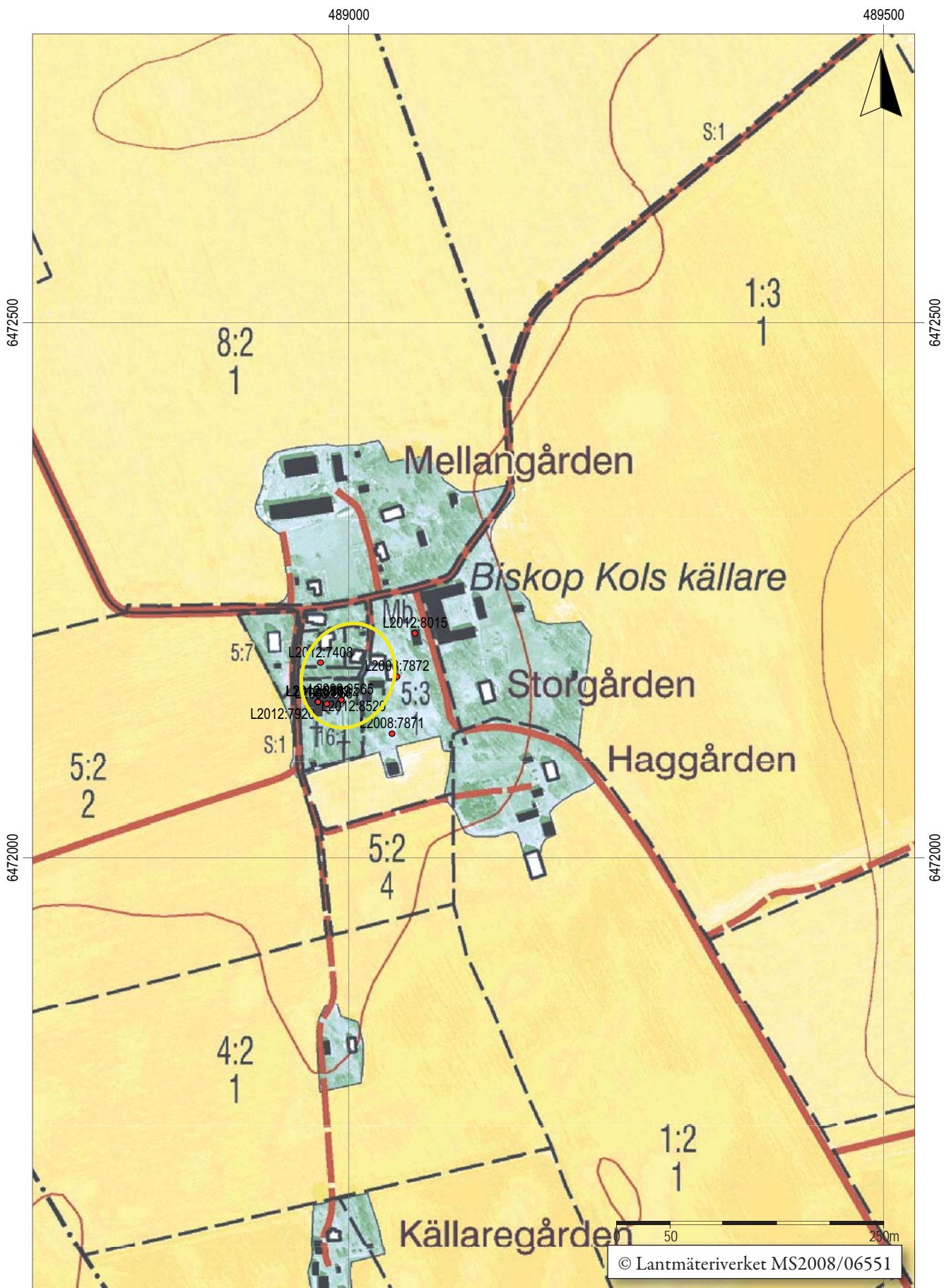
Sammanfattning

I samband med schaktning för fiberkabel till Herrestads kyrka genomfördes en arkeologisk undersökning i form av en arkeologisk kontroll. Kyrkan är uppförd under tidigt 1100-tal och takstolen har genom dendrokronologi daterats till 1112 +/- 5 år. Norr och öster om kyrkogården finns den gamla bytomten, vilken inte har varit registrerad i fornminnesregistret. I samband med uppdraget registrerades bytomten i Fornreg som L2022:9130.

Schaktet var totalt 81 m långt, 0,4 - 0,6 m djupt och 0,25 m brett. På bytomten berördes ett brunt matjordslager och under detta framkom mörkbrun kulturjord. Längst i norr påträffades en skärva flintgods som kan dateras till andra hälften av 1800-talet. På kyrkogården berördes endast grus och matjord. Inga spår efter intakta eller omrörda gravar påträffades. Vid undersökningen framkom inga konstruktioner och ingenstans nådde schaktet ner i orörd undergrund.

Ann-Charlott Feldt
antikvarie

Figur 2. Utsnitt ur digitala fastighetskartans blad 64E 7i SO med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

I samband med schaktning för fiberkabel till Herrestads kyrka genomfördes en arkeologisk undersökning i form av en arkeologisk kontroll. Kyrkan är uppförd under tidigt 1100-tal. Norr och öster om kyrkogården finns den gamla bytomten. På kyrkogården har tidigare lämningar efter murverk (L2009:9564) och tidigkristna gravmonument (t ex L2009:9565 och L2012:7920) framkommit. Inom bytomten har förhistoriska lämningar (L2008:7871 och L2008:7872) samt kraftiga kulturlager påträffats (Hedvall 2013).

Schaktningen omfattade en sträcka på 81 löpmeter som sträckte sig genom en del av bytomten och den norra delen av kyrkogården. Fältarbetet utfördes den 6 oktober 2022. Arbetet utfördes efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland. VÖKBY Bredband AB, Vadstena kommun svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för den arkeologiska undersökningen i fält och rapportarbetet var Ann-Charlott Feldt.

Herrestads bytomt har inte tidigare varit registrerad i fornminnesregistret. I samband med uppdraget registrerades bytomten i Fornreg som L2022:9130. Detta utfördes i samråd med Fornregs support (Urberg muntligen).

Områdesbeskrivning

Herrestads socken ligger på Vadstenaslätten sydväst om Vadstena. Kyrkan är placerad på en svag höjd norr om sjön Tåkern. Socken är medeltida och omnämns 1208 som *Haerastadhum* (Ortnamnsregistret). Ortnamn med efterleden -stad uppträder under romersk järnålder – vikingatid. Namnets förled har tolkats som det manliga binamnet *Hære* i betydelsen den gråhåriga (Wahlberg 2003:125 och 289). Det är en utpräglad jordbrukssocken och socknens största gårdar har varit koncentrerade till byarna, däribland Herrestad.

Herrestads by

Herrestads by omfattade vid tiden för laga skifte 1853 ca 20 gårdar. Byn har trots skiftena behållit en sammanhållen bykaraktär med en torgbildning, som finns redovisad på de historiska kartorna från 1695 och framåt (LMS D33-3:1, LMS D33-3:2, LMS D33-3:4, LMS D33-3:6 och LMM 05-hes-11).

På Herrestad Källaregård (motsvarar tomt VII i figur 3) finns en källarbyggnad uppförd i kalksten. Den benämns *Biskop Kols källare* och är ett sk cellarium, dvs en välvd stenkällare med en träöverbyggnad. Biskop Kol

var biskop i Linköping 1171 - 1195/6. Källaren är dock av ett yngre datum och anses härröra från mitten av 1200-talet då det i biskop Lars (biskop 1236–1258) testamente omnämns att han förbättrat gården i Herrestad bl a genom att uppföra en källare med en överbyggnad av trä (Hedvall 2013:7 med där anförda källor). Biskop Lars har även byggt cellarier på biskopsgårdarna i Normlösa och Munkeboda (Feldt 2013:138ff med där anförda källor) Källaren är byggnadsminne och är även registrerad i Fornminnesregistret som L2012:8015, Plats med tradition.

Herrestads kyrka och kyrkogård

Herrestads kyrka är uppförd av kalksten och består av torn, långhus, kor med absid och sakristia. I takstolskonstruktionen över långhuset ingår en skulpteradnockås av ek. En dendrokronologisk analys har visat att eken började växa redan vid mitten av 800-talet. Detta antyder attnockåsen kan ha flyttats över från en äldre träkyrka. Den nuvarande kyrkan uppfördes under tidigt 1100-tal och takstolen har daterats till 1112 +/- 5 år (Kyrkobyggnadsinventeringen).

Kyrkan hade under medeltiden tre ingångar, vilka fortfarande är synliga i murverket. Under andra hälften av 1100-talet tillkom tornet, medan sakristian är senmedeltida. Kyrkan valvslogs i början av 1400-talet. Mot slutet av 1700-talet önskade domkapitlet att Herrestad och Källstads kyrkor skulle rivas och en ny gemensam kyrka uppföras. Sockenborna motsatte sig förslaget och 1797 reparerades kyrkorna istället. Vid flera tillfällen under 1800-talet renoveras och förbättrades kyrkan. De mest omfattande renoveringarna utfördes 1829 och 1881. Vid den förstnämnda revs bl a det senmedeltida vapenhuset (Kyrkobyggnadsinventeringen).

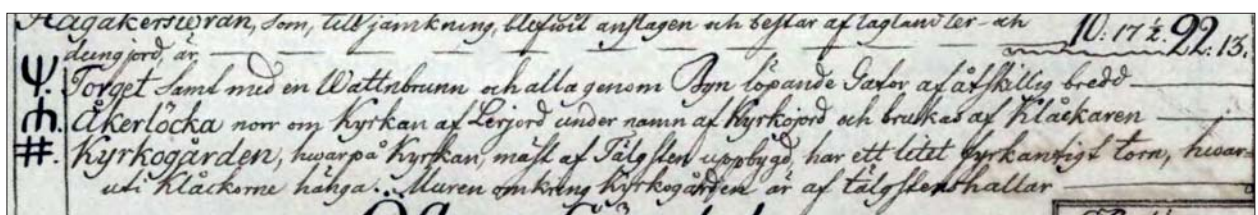
Kyrkogården omges av en kalkstensmur. Det finns ingångar i väster, söder och nordöst. Det var den sistnämnda ingången som berördes av den aktuella ledningsdragningen. Denna har tidigare varit försedd med en grind som vid kyrkogårdsinventeringen (2002:10) stod lutad mot muren. Idag finns endast spår efter fäste och lås kvar på muren.

Tidigkristna gravmonument

Vid Herrestads kyrka har det påträffats flera fragment av tidigkristna gravmonument (L2012:7920, L2012:8182, L2012:8502, L2012:8503 och L2012:8519) vilka förvaras i kyrkans vapenhus. Ett fragment som påträffades i grunden till kyrkans absid förvaras på Östergötlands

Figur 3. Rektifierat utsnitt ur storskifteskartan från 1767-1768 (LMS D33-3:4) med det aktuella schaktet markerat som en röd linje. Utsnittet visar bytomten. Centralt finns torget med en källa. Ytterligare en källa finns markerad på vägen till kyrkan. Skala 1:2000.

Figur 4. Beskrivning till symbolerna på storskifteskartan från 1767-1768 (LMS D33-3:4) där det bl a går att läsa om torget, gatorna och kyrkan.

Figur 5. Kyrkan och kyrkogården finns avbildade 1807 på en teckning utförd av Johan Fredrik Kock. Teckningen visar kyrkan sedd från söder med det senmedeltida vapenhuset, som revs 1829. Ur Rörby 1982:23)

museum (L2009:9565, Carlsson 2007). Förutom dessa finns ett fragment som påträffades i en stenmur till Klockaregården och som nu förvaras bland de övriga i kyrkans vapenhus (Hedvall 2013:13) och ett fragment som är förkommet (Ljung 2016:171). Dessa två sistnämnda är inte registrerade i Fornreg.

Förekomsten av tidigkristna gravmonument tyder på att kyrkogården har gamla anor. Sannolikt har det funnits en träkyrka på platsen redan under 1000-talet. Herrestad var vid den tiden en stormannagård och kungsgård sannolikt tillhörig den Stenkilska ätten (Hedvall 2013, Kyrkobyggnadsinventeringen).

Tidigare arkeologiska undersökningar

I samband med schaktning för dränering och åskledare runt Herrestads kyrka genomfördes en arkeologisk förundersökning (Carlsson 2007). Vid denna grävdes schaktet ned till ca 0,5 m djup. På kyrkans södra sida påträffades två murrester från det år 1829 rivna senmedeltida vapenhuset (L2009:9564). I fundamentet till kyrkans absid framkom ett fragment av ett tidigkristet gravmonument (L2009:9565).

Vid diverse schaktningsarbeten på Klockaregården (Herrestad 5:3) påträffades såväl kulturlager som andra lämningar inom området för bytomten (Hedvall 2013).

Närmast bebyggelsen fanns metertjocka kulturlager. Där påträffades även en brunn och lager med skärvsten. Ett av skärvstenslagren innehöll keramik från yngre bronsålder/äldre järnålder (L2008:7872). I söder framkom boplatslämningar i form av en härd och flera stolphål (L2008:7871). Boplatslämningarna daterades till äldre järnålder. Vid undersökningen påträffades även ett fragment av ett tidigkristet gravmonument i en stenmur. Detta fragment finns nu i kyrkans vapenhus.

I samband med byte av elkablar på sträckan Strå – Herrestad – Borghamn grävdes schakt längs landsvägen i den norra delen av Herrestads bytomt. Schaktet grävdes i vägkanten och där framkom inget av arkeologiskt intresse (Räf 2007).

Syfte och frågeställningar

Undersökningens övergripande syfte var att tillse att eventuella fornlämningar berördes så lite som möjligt av arbetet. De lämningar som påträffades skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning, samt om möjligt dateras. Resultatet är avsett att kunna ligga till grund dels för Länsstyrelsens bedömning av kunskapspotentialen inför eventuella kommande beslut, dels för exploatörens vidare planering.

Då undersökningen utfördes efter *Generellt förfrågningsunderlag* från Länsstyrelsen Östergötland och *Bekräftelse med kostnadsberäkning* från Östergötlands museum, formulerades inga detaljerade frågeställningar inför fältarbetet. Det var dock sedan tidigare känt att såväl murverk som tidigkristna gravmonument påträffats i anslutning till kyrkan (Carlsson 2007) samt även att gravmonument, förhistoriska lämningar och kulturlager påträffats inom bytomten (Hedvall 2013). Det bedömdes därför möjligt att ytterligare lämningar kunde komma att beröras av arbetet.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska undersökningen utfördes i form av en arkeologisk kontroll. Schakten grävdes skiktvis med maskin och dokumenterades genom inmätning med RTK-GPS, beskrivning och digital fotografering. Inga dateringar eller andra analyser har genomförts förutom en murbruksjämförelse. Endast ett föremål tillvaratogs. Detta, samt ett murbruksprov, förvaras på och fyndfördelas till Östergötlands museum under accessionsnummer ÖM C4807.

Det murbruksprov som togs tillvara har jämförts med de prover i Östergötlands museums referenssamling för murbruk som sedan tidigare finns från Herrestads kyrka. Det har jämförts genom okulär bedömning av färskas brottytor. Ingen mikroskopering eller tunnslipsanalys har utförts. Provet har jämförts med referenssamlingen avseende relationen kalk/ballast, kalkens färgton, ballastens innehåll och kornstorlek samt omfattning och storlek på ingående kalkklumpar, luftbubblor och organiskt material. Dessutom har en bedömning gjorts rörande brukets konsistens (d v s om det är hårt, smuligt eller mjölig) och homogenitet (d v s om fördelningen av de ingående beståndsdelarna är jämn eller ojämn).

Resultat och tolkning

Totalt grävdes ca 81 löpmeter ledningsschakt med en bredd på ca 0,25 m och ett djup på 0,4 - 0,6 m. Sträckan delades upp i ett kort sökschakt (Schakt 1) och ett långt sammanhängande schakt som benämns schakt 2 på bytomten och schakt 3 inne på kyrkogården. Vid undersökningen framkom inga konstruktioner och ingenstans nådde schaktet ner i orörd undergrund. Nedan följer en närmare beskrivning av resultaten.

Schakt 1

Inledningsvis grävdes ett kort schakt (Schakt 1) för att lokalisera den befintliga fiberkabeln. Schaktet grävdes i kanten av trädgården till Herrestad 13:3 och byvägen (Herrestad S:1) Detta schakt var ca 2 m långt och grävdes ner till 0,6 m djup. Ett mörkbrunt kulturlager uppträdde på ca 0,5 m djup. Över detta finns ett brunt matjordslager. I kulturlagret påträffades en skärva flintgods (F1).

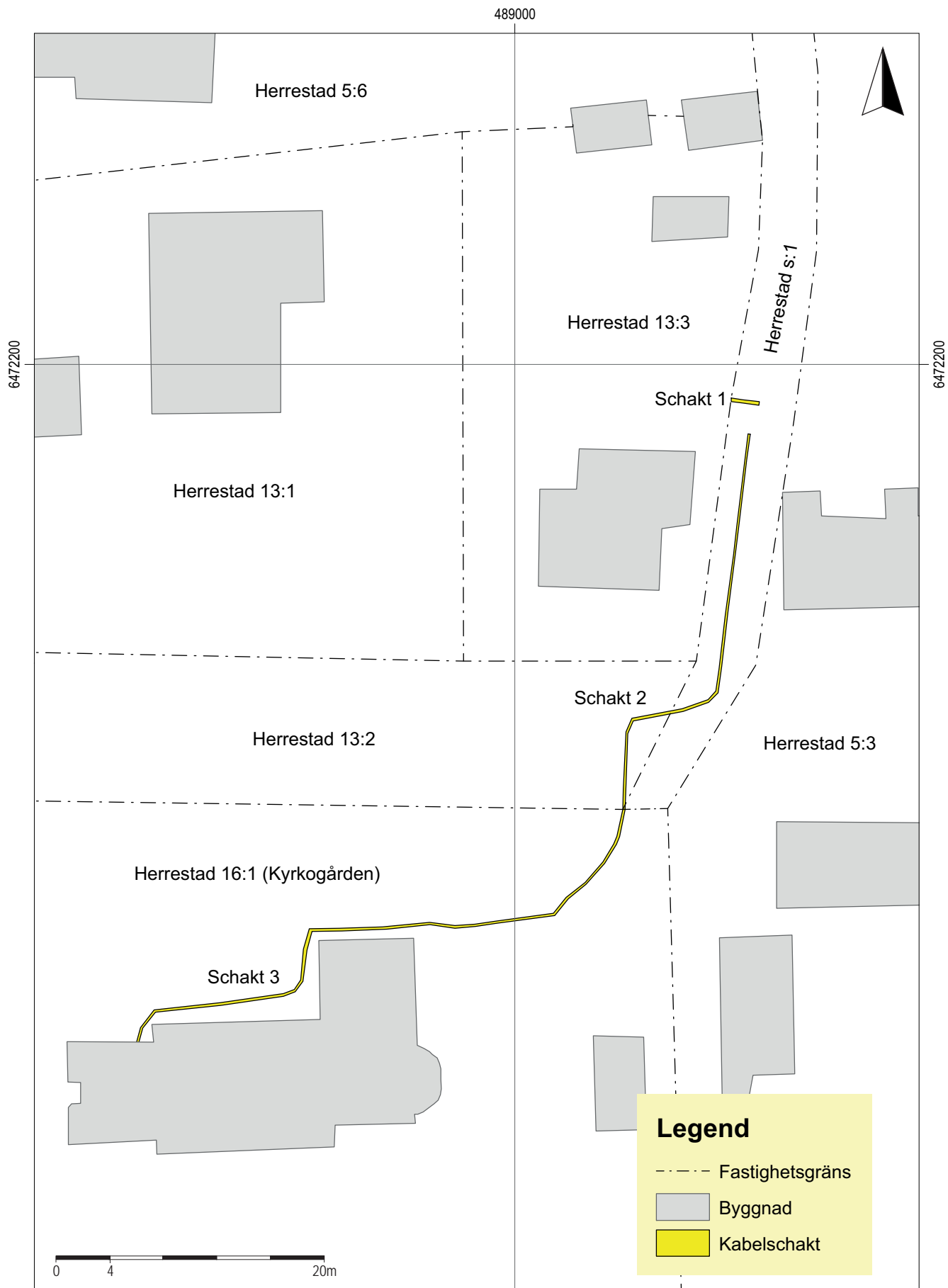
Schakt 2

Schakt 2 omfattade sträckan från anslutningen av ledningen i norr och fram till en öppning i bogårdsmurens nordöstra hörn. Detta schakt berörde fastigheterna Herrestad 13:2 och S:1. Den förstnämnda är en grönyta som i samband med karteringen vid storskiftet 1767-1768 (LMS D33-3:4) beskrivs som kyrkojord i form av en åker som brukades av klockaren (se figur 3 och 4). Herrestad S:1 är benämningen på byns samfällda gatumark.

Schaktet grävdes till 0,4 - 0,5 m djup. Större delen av schaktet berörde enbart matjordslager. Endast närmast bogårdsmuren, där schaktet var som djupast framkom ett mörkbrunt kulturlager på ca 0,4 m djup. I matjorden påträffades enstaka bitar av murbruk, varav en bit tillvaratogs (F2).

Figur 6. Schakt 1 (i förgrunden) och 2 på bytomten. Foto från norr. Foto Ann-Charlott Feldt, Östergötlands museum.

Figur 7. Planritning som visar placeringen av schakten. Skala 1:400.

Genom bogårdsmuren

Schakt 2 grävdes fram till den nordöstra ingången genom bogårdsmuren. I botten av ingången finns en stor flat stenhäll vilken ligger som ett golv i muröppningen. Hällen fortsätter in under muren på båda sidor om öppningen. På murens utsida finns större stenar under mark på båda sidor av öppningen. Dessa utgör sannolikt en del av bogårdsmurens grundläggning. På muröppningens ömse sidor finns fästen för gångjärn respektive en plåt för stängning av en nu borttagen grind. Schaktet tunnades under stenhällen i botten på muröppningen. Fiberkabeln följde här ett äldre ledningsschakt för el som tidigare tunnats under hällen på samma sätt.

Figur 8. Schaktet tunnades under en stor stenhäll som var placerad som golv i bogårdsmurens öppning. Stenhällen fortsatte in under bogårdsmuren på båda sidor om öppningen. På schaktets östra (vänstra) sida syns en av de större stenar som kan vara en del av bogårdsmurens grundläggning. Foto från nordväst. Foto Ann-Charlott Feldt, Östergötlands museum.

Schakt 3

Schakt 3 omfattade sträckan inne på kyrkogården, från öppningen i bogårdsmurens nordöstra hörn och längs kyrkans norra sida, fram till en befintlig genomföring för kablar genom den norra tornväggen in till kyrkans teknikrum. Schaktet var totalt 46 m långt och 0,4 m djupt. På kyrkogården berördes endast grus och matjord. Inga spår efter vare sig intakta eller omrörda gravar påträffades.

Figur 9. Den västra delen av schakt 3 på kyrkogården sett från nordöst. Foto Ann-Charlott Feldt, Östergötlands museum.

Figur 10. Skärva från en assiätt med dekoren flytande blått från 1800-talets andra hälft. Foto Johan Levin, Östergötlands museum.

Fyndmaterialet

Endast en skärva flintgods (F1) och en bit murbruk (F2) påträffades i schakten. Båda hittades på bytomten och togs tillvara. Inga ben, från vare sig djur eller människa fanns i schakten. Flintgodsskärvan kom från en assiätt med dekoren flytande blått som uppträder vid mitten av 1800-talet och är högsta mode på 1850 - 60-talen. Dekor och gods tyder på att skärvan inte härrör från Rörstrand eller Gustafsberg utan kommer sannolikt från en importerad servis (Wennberg muntligen).

I kulturlagret strax norr om kyrkogårdens norra bogårdsmur påträffades en bit murbruk. Det utgjordes av ett beige kalkbruk med en riklig och jämn ballast av 1 - 2 mm stora korn. Det finns inga synliga kalkklumpar

Murbruksprovet har jämförts med de murbruksprover från Herrestad som finns i Östergötlands museums referenssamling. Vid undersökningen 2007 (Carlsson 2007:9f) tillvaratogs 13 murbruksprover från olika kontexter i schaktet runt kyrkan. Dessa kunde delas upp i sju olika typer av murbruk (A-G). Det nu tillvaratagna provet har tydliga likheter med bruk D som kom från sakristians grundmur, vilken dateras till 1300 - 1400-talen (Kyrkobyggnadsinventeringen, s 15). Provet har även likheter med murbruk F från Strå kyrka vilket bedömdes vara medeltida (Feldt 2006).

Då provet inte kan kopplas till något murverk är en datering osäker. Likheter med bruk D från Herrestad antyder dock att det kan härröra från samma tid d v s 1300 - 1400-tal. Murbruksvarianten har fått benämningen H och ett prov har förts till museets referenssamling för murbruk

Registrering av bytomten i Fornreg

Det finns olika förhållningssätt till om och hur bytomter ska registreras i Fornreg. I Östergötland varierar det huruvida de registrerades i samband med revideringsinventeringen, som genomfördes 1979 - 1981, eller ej. Det har under åren funnits varierande synpunkter hos Riksantikvarieämbetet rörande vad som ska registreras och hur. En fråga har varit om de får vara bebyggda eller måste vara övergivna. I diskussionen har jämförelser bl a gjorts med synen på stadslager, vilka är registrerade även om de är bebyggda.

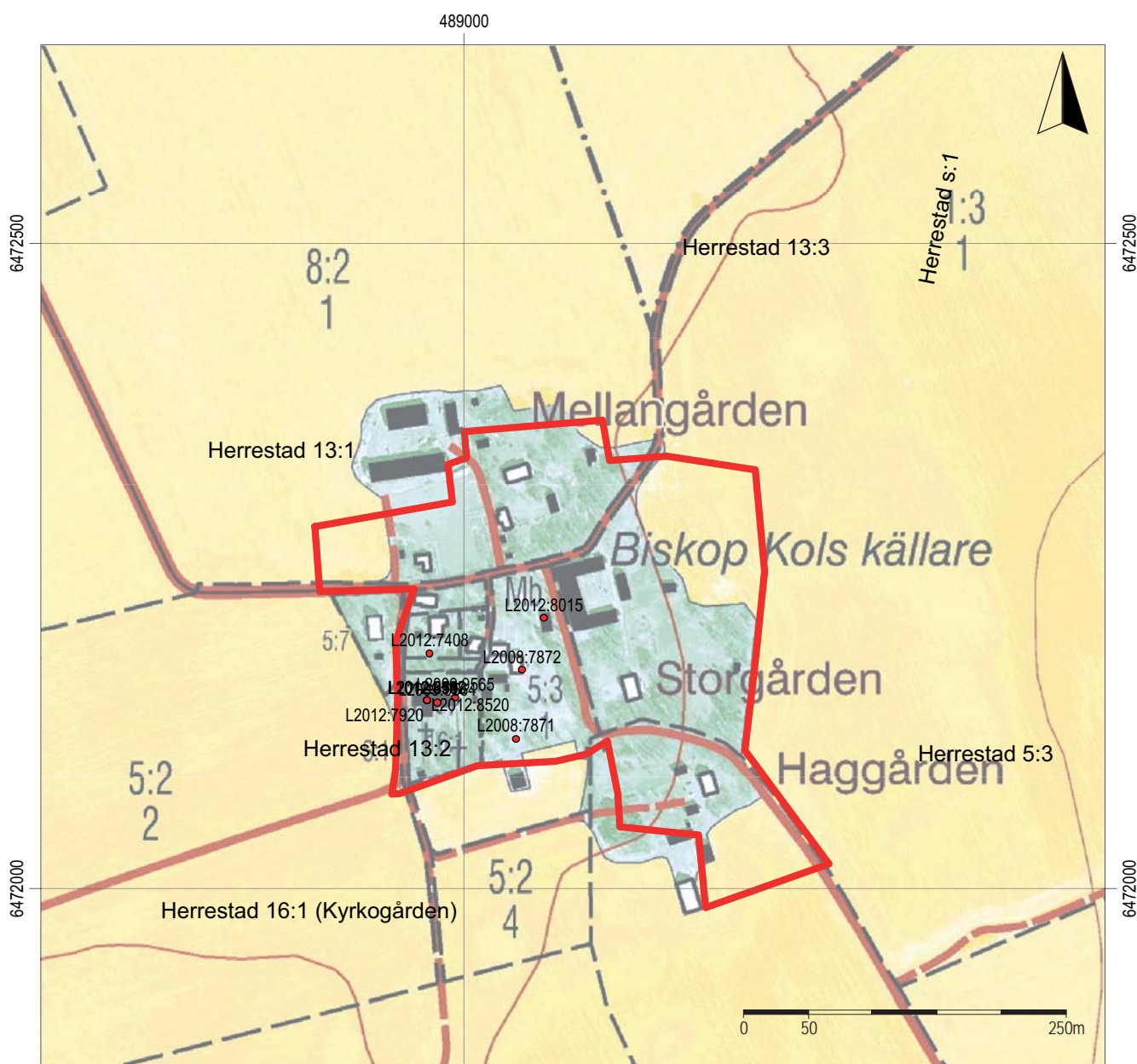
Hur komplicerat det kan bli med bytomter kan illustreras av grannsocknen Väversunda där Väversunda bytomt försetts med två olika registreringar; den första (L2009:2134) som tillkom i samband med revideringsinventeringen 1981 omfattar endast de tre av byns tomter som vid tillfället var obebyggda, den andra (L2009:9758) omfattar hela Väversunda bytomt, med såväl bebyggda som obebyggda delar och inkluderar även L2009:2134. Den senare är registrerad utifrån storskifteskartan från år 1765 (LMS D144-10:3) med tio gårdar och kyrkan. Registreringen utfördes av Riksantikvarieämbetet 2007 utifrån en arkeologisk utredning utförd 1996 (Larsson 1997). L2009:2134 är registrerad som Möjlig fornlämning medan L2009:2134 är registrerad som Uppgift om lämning, ej bekräftad i fält.

En diskussion om hanteringen av Herrestads bytomt har förts med Riksantikvarieämbetet/Fornreg (Urberg muntligen) då det såväl vid en tidigare undersökning (Hedvall 2013) som vid den nu aktuella undersökningen påträffats kulturlager. Utifrån de erhållna råden registrerades Herrestads bytomt i Fornreg som L2022:9130, Bytomt/gårdstomt, möjlig fornlämning. Bytomtens utbredning är registrerad utifrån historiska kartor från 1695, 1733 och 1767-1768 (LMS D33-3:1, LMS D33-3:3 och LMS D33-3:4).

Sammanfattande kommentarer

Sammanfattningsvis kan konstateras att schaktets ringa djup och bredd innebar att inga gravar eller andra konstruktioner kom att beröras av arbetet. Förekomsten av kulturlager konstaterades på ett par platser inom bytomten, där schaktet grävdes djupare än 0,4 m. Sannolikt förekommer kulturlager av varierande omfattning över hela bytomten, vilket de metertjocka lager som påträffades 2009 (Hedvall 2013) tyder på. I samband med undersökningen registrerades Herrestads bytomt i Fornreg.

Figur 11. Den röda linjen markerar förslag till utbredning av Herrestads bytomt utifrån historiska kartor från 1600- och 1700-talen. Skala 1:5000.

Referenser

- Carlsson C. 2007. *Herrestads kyrka – dränering och åskledare*. Arkeologisk förundersökning. Herrestads socken, Vadstena kommun, Östergötland. Östergötlands länsmuseum. Rapport 2007:47.
- Feldt A-C. 2006. *Medeltida murar på Strå kyrkogård*. Arkeologisk förundersökning/antikvarisk kontroll. Strå socken, Vadstena kommun, Östergötland. Östergötlands länsmuseum. Rapport 2006:81.
- Feldt A-C. 2013. Ex curia nostra Noor – biskoparnas gårdar vid Norsholm. I: Blomqvist C, Feldt A-C, Lindgren P-E & Nordanskog G (red). *Hans Brask. Biskop mellan påvemakt och kungamakt*. Stiftshistoriska sällskapet i Linköpings stift skriftserie Nr 10.
- Hedvall R. 2013. *Herrestad Klockaregård – en medeltida biskopsgård*. Arkeologisk förundersökning. Herrestad Klockaregård 5:3, Herrestads socken, Vadstena kommun, Östergötland. Riksantikvarieämbetet. UV Rapport 2013:49.
- Kulturhistorisk kyrkogårdsinventering. 2002. Herrestad kyrkogård. Herrestad församling, Vadstena kommun, Linköpings stift, Östergötlands län. Rapport Östergötlands länsmuseum. <https://ep.liu.se/databases/kyrkomiljo/Search.aspx>
- Kulturhistorisk inventering av kyrkobyggnader och kyrkomiljöer i Linköpings stift 2005 (Kyrkobyggnadsinventeringen). Herrestad kyrka, Herrestad socken, Vadstena kommun, Linköpings stift, Östergötlands län. Rapport Östergötlands länsmuseum. <https://ep.liu.se/databases/kyrkomiljo/Search.aspx>
- Larsson Lars Z mfl. 1997. Arkeologisk utredning etapp 1 och 2. Riksväg 50. Riksantikvarieämbetet, UV Linköping. Rapport 1997:3.
- Ljung C. 2016. *Under runristad håll. Katalog över tidigkristna gravmonument*. Stockholm Studies in Archaeology 67:2. Stockholm (diss).
- Räf E. 2007. *Byte av elkablar. Sträckan Strå – Herrestad – Borghamn*. Arkeologisk utredning etapp 2 och arkeologisk förundersökning. RAÄ 32, 33, 38 m fl. Strå, Herrestad, Källstad, Rogslösa socknar, Vadstena kommun, Östergötlands län. Östergötlands länsmuseum. Rapport 2007:31.
- Rörby G. 1982. *Medeltida kyrkor i Östergötland tecknade av Elias Brenner och Johan Fredrik Kock*. Skänninge.
- Urberg M. Riksantikvarieämbetet/Fornreg. Muntligt samråd angående registrering av Herrestads bytomt i Fornreg. 2022-11-17.
- Wahlberg M (red). 2003. Svenskt ortnamnslexikon. Språk- och folkminnesinstitutet. Uppsala.
- Wennberg T. Göteborgs stadsmuseum. Muntlig uppgift om flintgods 2022-10-18.

Arkiv och digitala källor

Lantmäteristyrelsens arkiv (LMS)

LMS D33-3:1. Geometrisk avmätning. Herrestad, Herrestads sn. 1695

LMS D33-3:2. Avmätning. Herrestad, Herrestads sn. 1767-1768

LMS D33-3:3. Geometrisk avmätning. Herrestad, Herrestads sn. 1733

LMS D33-3:4. Storskifte. Herrestad, Herrestads sn. 1767-1768

LMS D33-3:6. Storskifte. Herrestad, Herrestads sn. 1787

LMS D144-10:3. Storskifte. Väversunda, Väversunda sn. 1765

Lantmäterimyndighetens arkiv (LMM)

LMM 05-hes-11. Storskifte. Herrestad, Herrestads sn. 1767-1768

Institutet för språk och folkminnen, Isof

Ortnamnsregistret. <https://www.isof.se/arkiv-och-insamling/digitala-arkivtjanster/ortnamnsregistret>

Riksantikvarieämbetet

Fornminnesregistret Fornreg <https://app.raa.se/id/secure/fornreg/>

Svenska kyrkan, Linköpings domkyrkopastorat

Biskopslängd för Linköpings stift <https://www.svenskakyrkan.se/linkoping/biskopslangd-linkopings-stift>

Östergötlands museum

Referenssamling för murbruk.

Bilaga 1. Fyndlista

ÖM C4807

Fynd nr	Sakord	Material	Ant	Mått (mm)	Vikt (g)	Kontext	Övrigt
1	Kärl	Flintgods	1	Tj 3,0, Ø ca 150	29,1	I kulturlager i provgrop	Fat (assiett) med dekor i flytande blått från 1800-t 2:a hälft. Ej svensk, låg kvalité
2	Murbruk	Kalkbruk	1	-	-	I kulturlager norr om kyrkogården	Prov fört till referenssamlingen

Bilaga 2. Schakttabell

Nr	Benämning	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Anläggningar m m
1	Sökschakt	2	0,25	0,6	Kulturlager, flintgods (F1)
2	Bytomten	33	0,25	0,4-0,5	Kulturlager, murbruk (F2)
3	Kyrkogården	46	0,25	0,4	Enbart grus och matjord

I samband med schaktning för fiberkabel till Herrestads kyrka genomfördes en arkeologisk undersökning i form av en arkeologisk kontroll. Schaktet var totalt 81 m långt, 0,4 - 0,6 m djupt och 0,25 m brett. På bytomten berördes ett brunt matjordslager och under detta framkom mörkbrun kulturjord. Längst i norr påträffades en skärva flintgods som kan dateras till andra hälften av 1800-talet. På kyrkogården berördes endast grus och matjord. Inga spår efter intakta eller omrörda gravar påträffades. Vid undersökningen framkom inga konstruktioner och ingenstans nådde schaktet ner i orörd undergrund.

ISSN 1403-9273
Rapport 2022:56